

RES REGIO FRUITDELTARIVIERENLAND

Kennisatelier warmte 2 juli 2020

Programma:

- Introductie (Jur Marringa (RES-team))
- Presentatie Wijkaanpak warmte Tiel (Miek Blom)
- Perspectief Kleurrijk Wonen (Emile Lindeboom)
- Perspectief Liander (Michel Bijlsma)
- Perspectief Fruitstad Energie (Gerrit Jan de Weerd)
- Reflectie Jan de Rooij (Culemborg)
- De zaal en online deelnemers aan het woord
- 16:15 uur afsluiting

gemeente **Tiel**

RES / WARMTETRANSITIE

2 juli 2020

WARMTE TRANSITIE VISIE

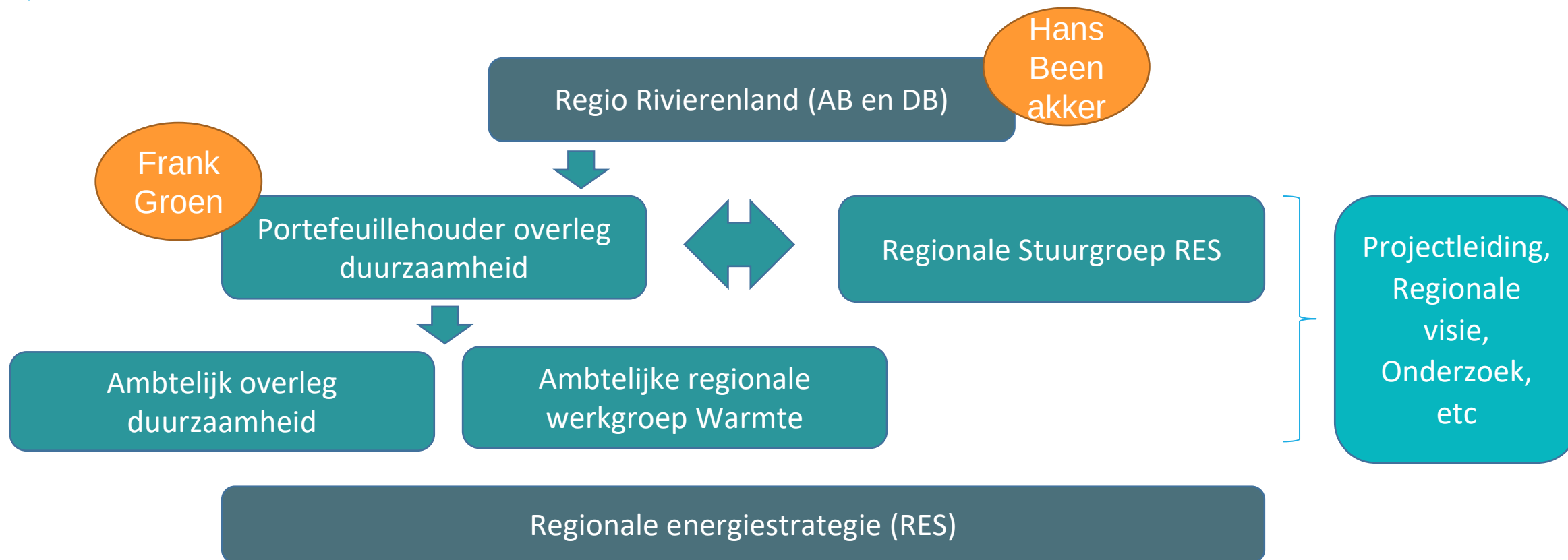
1. Plan van Aanpak
2. Toekomstvisie woningbouwcorporaties
3. Perspectief en reflectie Liander
4. Visie en reflectie Fruitstad energie

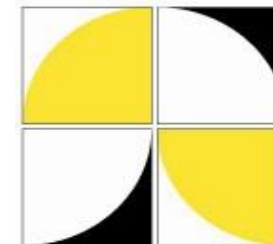

REGIONALE ENERGIE STRATEGIE

REGIONALE ENERGIE STRATEGIE

REGIONALE ENERGIE STRATEGIE

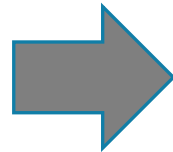

TRANSITIE WARMTE

OPDRACHT ministerie van Economische Zaken:

WARMTEVISIE =
Uitgangspunten en procesplan
Eind 2020 / begin 2021

DOELSTELLING =
100% van het gas af:
1e wijk vóór 2030
Overige wijken vóór 2050

Gemeenten hebben regie, 8 jaar voorbereiding per wijk!!!

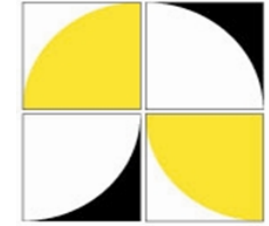
Verwarming van
gebouwen

AARDGASVRIJ IN 2050

Als aardgas als energiebron is vervangen, zijn er - met de kennis van nu – over het algemeen gezien drie opties voor de toekomstige energienetwerken in een wijk of buurt (of een deel daarvan):

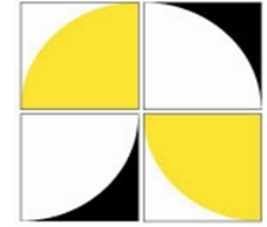
1. er zijn wijken met alleen een elektriciteitsnetwerk
2. er zijn wijken met een elektriciteitsnetwerk en een collectief warmtenet
3. er zijn wijken met een elektriciteitsnetwerk en een net voor duurzaam gas (bijv: biogas, waterstof, niet-fossiel gas).

DEELNEMERS WARMTE TAFEL TIEL (A+B)

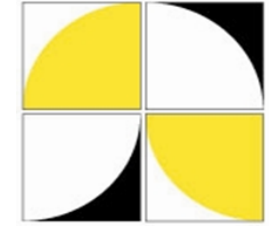

GEMEENTE TIEL (A+B)

Rol van de Gemeente:

- Regierol (= niet gelijk aan bepalen)
- Duidelijkheid geven
- Stimuleren bewoners
- Communiceren
- Gebouweigenaar

WARMTE TAFEL TIEL

Gesprek tot nu:

1. Gezamenlijke analyse van de wijken m.b.v. werk sessies, bewonersprofielen, gasleidingen, staat van woningen, complexstrategieën etc.
2. Ontwikkelen afwegingskader
3. Verkennen belangen van de verschillende partijen in de wijken
4. Wijkvolgorde bepalen
5. Participatie, hoe

Nu de visie op hoofdlijnen, uitwerking in WUP!

AFWEGINGSKADER

1^e inschatting financiële gevolgen

Is er een geschikte warmtebron

Aantal betrokken partijen

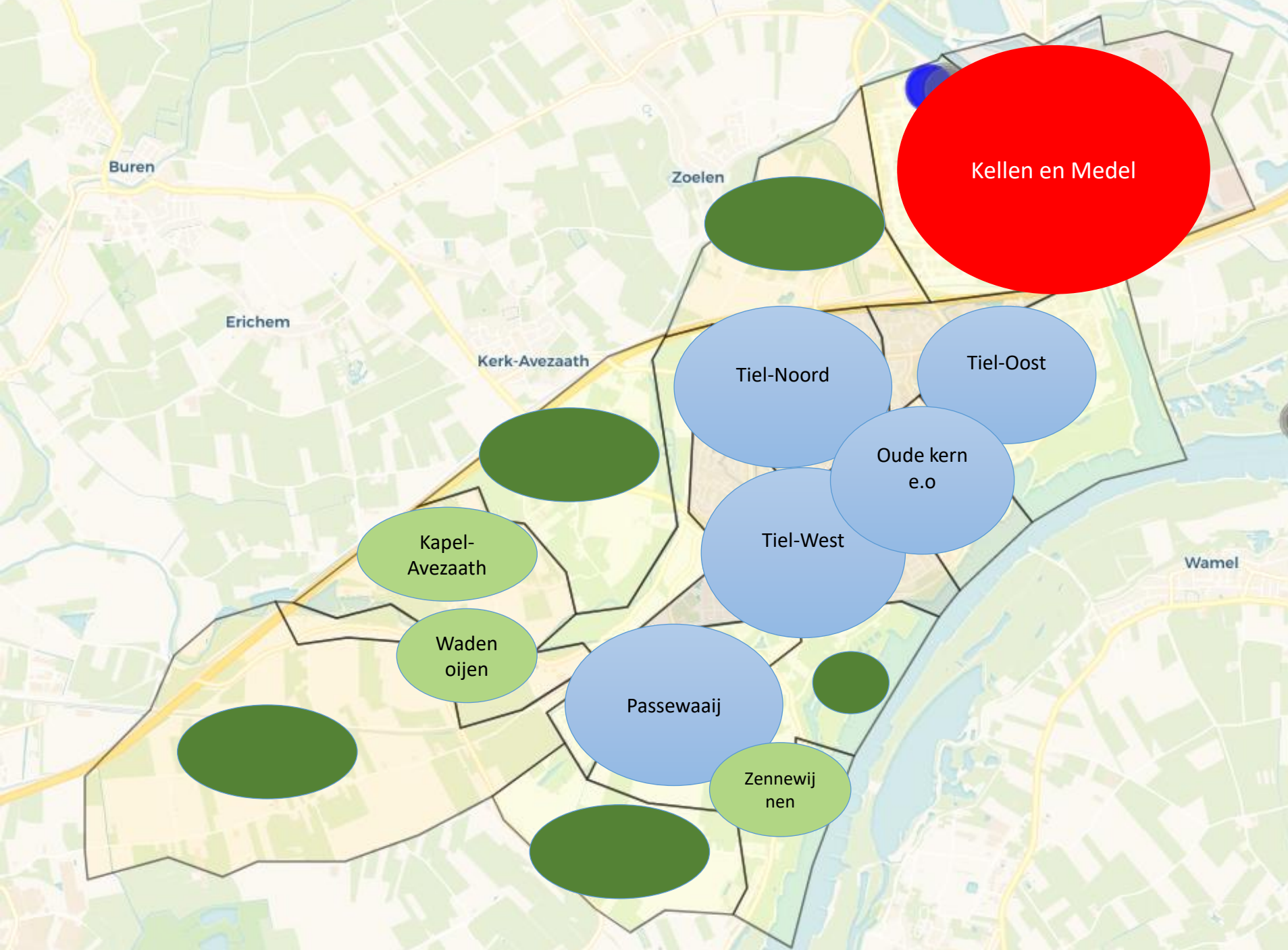
Huizen en gebouwen

Bewoners

Nutsvoorzieningen

Meekoppelkansen

ANALYSE voor de CBS-buurt <u>Wadenoijslaan eo</u> (onderdeel van het gebied TIEL WEST)					
Criteria per stakeholder	Algemene data of informatie	All electric	Hybride warmtepomp	HT warmtenet	MT/LT warmtenet
Criteria voor Gemeente	Waar het criterium onafhankelijk is van de warmteoplossing, is geen differentiatie nodig				
Inkomen	16.700				
Leeftijdsopbouw	28%,50%,22%				
Draagvlak					
Aanwezigheid bewonersinitiatief	gering				
Sociale structuur/betrokkenheid in de wijk					
Bewoners met positieve attitude t.a.v. Verduurzaming					
Riool					
Planning					
Overall oordeel voor gemeente					
Criteria voor Woningcorporatie KW					
voorraad	179 app in 2 complexen;				
bouwperiode	1965-1974				
huidige verwarming	300.120 (105 app) => individueel 300.150 (74 app.) collectief				
energetisch kwaliteit	300.120 => C 300.150 => C, D, E				
Portefeuillestrategie	300.120 => onderzoek 300.150 => doorexplotieren NA 2050				
Ambitieniveau	300.120 => onbekend 300.150 => warmtenet / groen gas				
Belang KW	Beperkt belang (weinig woningen)				
Betaalbaarheid (woonlasten)	Criterium overal gelijk				
Investing		hoog	beperkt; aansluiting strategie? regret?	Beperkt	MT Beperkt (MT verplaatsen naar kolom HT) LT hoog
Overlast (tijdens de ingreep)		groot	beperkt;	beperkt	groot
Comfort (na ingreep?)	voor KW geen criterium				
Keuzevrijheid (voor bewoners?)		ja	ja	beperkt	beperkt
Planning	voor KW geen bijzonderheden mbt planning				
Overall oordeel voor KW					
Criteria voor Liander					
Economische afschrijving gasnetwerk	94% (nog 2 jr)				
Aandeel GrondRoeringsGevoelige Leidingen (GRoGeL)	83%	nvt			
Capaciteit E-netwerk	Beperkt				
Komt er een driefvoudige infra: E + G + W?					
Indicatie van de investering					
Planningstechnische bijzonderheden voor deze CBS-buurt	1) Altijd samen met EV en PV te plannen! 2) Zijn er plannen voor het riool, water (Vitens: vóór 2027?) etc.				
Overall oordeel voor Liander					

- Bedrijventerreinen
 - Kellen
 - Medel
- Buitengebied
- Dorpen
 - Kapel-Avezaath
 - Waden oijen
 - Zennewijnen
- Wijken
 - Tiel-West
 - Tiel-Noord
 - Passewaaij
 - Tiel-Oost
 - Oude kern e.o.

TECHNISCHE ONDERZOEKEN WARMTEBRONNEN

Onderzoek

1. Haalbaarheidsonderzoek restwarmte Tiel West en Kellen (Greenvis)
2. Regionale warmtekaart (DHV)
3. Onderzoek CE Delft Warmtebronnen

Vervolg

1. Bronnenonderzoek wijken Tiel- West en Noord

PROJECTEN WARMTE

Advies en ondersteuning particulieren

1. Energie op orde pilotproject:

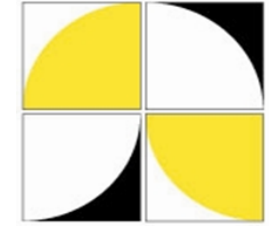
- advies aan inwoners met lage inkomens over isolatie koopwoningen

2. Energieloket i.s.m. energiecoöperatie o.a:

- Energiecoaches Fruitstad EnergieTiel
- Energieloket in stadhuis

3. Duurzaamheidsleningen (revolverend fonds)

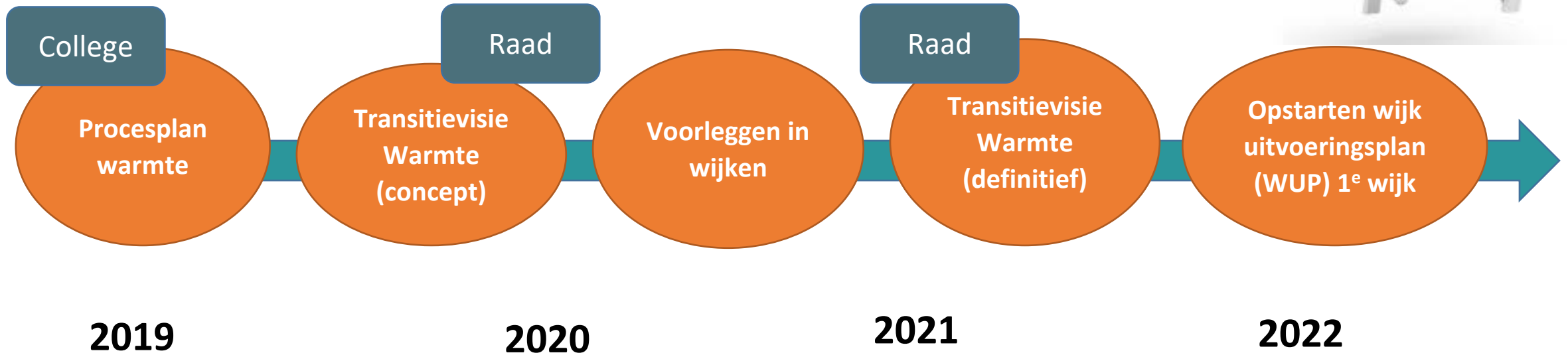

SAMEN MET INWONERS

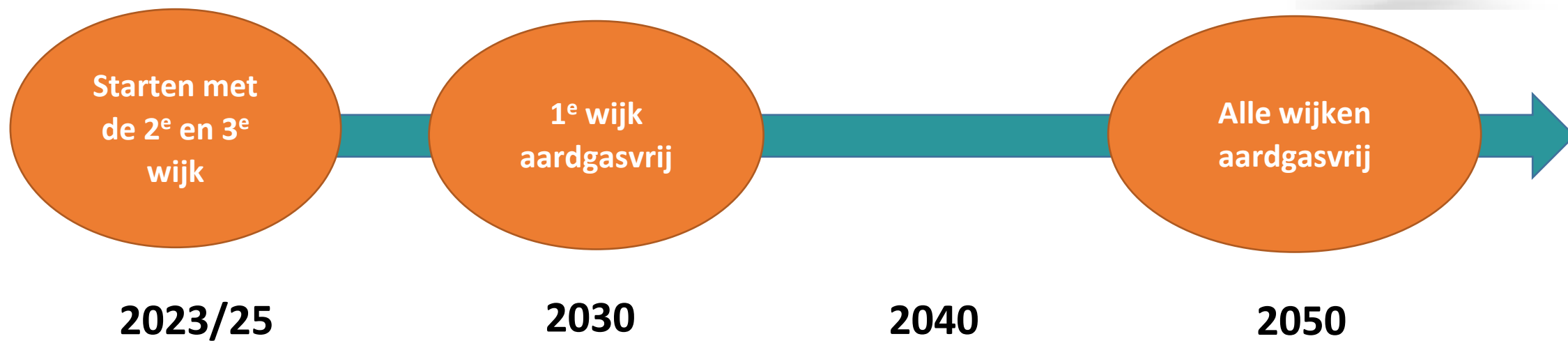

- In samenhang met andere programma's en visies
- Communicatie met inwoners
- Informeren en Consulteren
- Verfiijning bij de wijkaanpak

TIJDLIJN (FASE 1)

TIJDLIJN (FASE 2)

..... ELKE VIJF JAAR TRANSITIE VISIE WARMTE HERIJKEN ...

PERSPECTIEF EN REFLECTIE KLEURRIJKWONEN

Emile Lindeboom, Regisseur Duurzaamheid

PERSPECTIEF KLEURRIJKWONEN

- We vinden het belangrijk om regie te hebben, we willen meedenken in wijken waar het corporatiebezit aanzienlijk is.
- Betaalbaarheid woonlasten en beschikbaarheid van woningen nr. 1 en 2 van ons ondernemingsplan.
- Duurzaamheid zien we als een middel om te komen tot betaalbare woonlasten en een goede woning.
- We zijn continu op zoek naar betaalbare en financiële oplossingen om aardgasloos te worden: we zijn niet wars van hoogtemperatuur oplossingen.
- Uiteindelijke doelstelling: Co2 neutraal in 2050 (volledig duurzame energie, met een restvraag die buiten de woning duurzaam opgewekt moet worden (Co2 neutraal is een gezamenlijke opgave!))
- Financiële haalbaarheid en toekomstwaarde woningen (complexstrategieën) belangrijke uitgangspunten voor voorkeur warmteoplossing.

REFLECTIE KLEURRIJKWONEN

- Volwaardige partner bij opstellen warmtetransitie Tiel
- Belanghouders nemen elkaar serieus
- Elkaars belangen worden gerespecteerd
- We voelen ons comfortabel bij de aanpak (eerst eigen huiswerk professionals, daarna wijken in)
- Het gaat spannend worden als we naar de volgende fase gaan: de wijken in!
- Werksessies zijn efficiënt en effectief
- Nuchter tegen de materie aankijken levert veel op
- Het is een **gezamenlijke opgave**, waarbij de gemeente de regierol heeft
- KleurrijkWonen zou graag zien dat alle gemeenten in haar werkgebied een gelijksoortig proces of een gezamenlijk proces doorlopen.

PERSPECTIEF EN REFLECIE LIANDER

liander

A photograph of two men in high-visibility yellow and green jackets walking towards the camera. In the background, there is a white van with a Liander logo on the side and a traditional Dutch windmill. The scene is outdoors on a paved area with a grassy field and a fence in the distance.

Michel Bijlsma
Gebiedsregisseur regio Rivierenland

PERSPECTIEF LIANDER — HET GEZAMENLIJKE DOEL

Waar we voor gaan

liander

"Een breed gedragen energietransitie tegen de laagste maatschappelijke kosten"

- Geen nieuwe gasnetten de grond in
- Vervroegde afschrijving zoveel mogelijk minimaliseren
- Keuzes voor locaties en technieken waarmee impact E-net wordt beperkt
- Keuzes waarbij impact op het E-net (en daarmee werk, ruimteclaim en investeringen) beperkt en uitvoerbaar wordt

REFLECTIE LIANDER OP HET PROCES IN TIEL

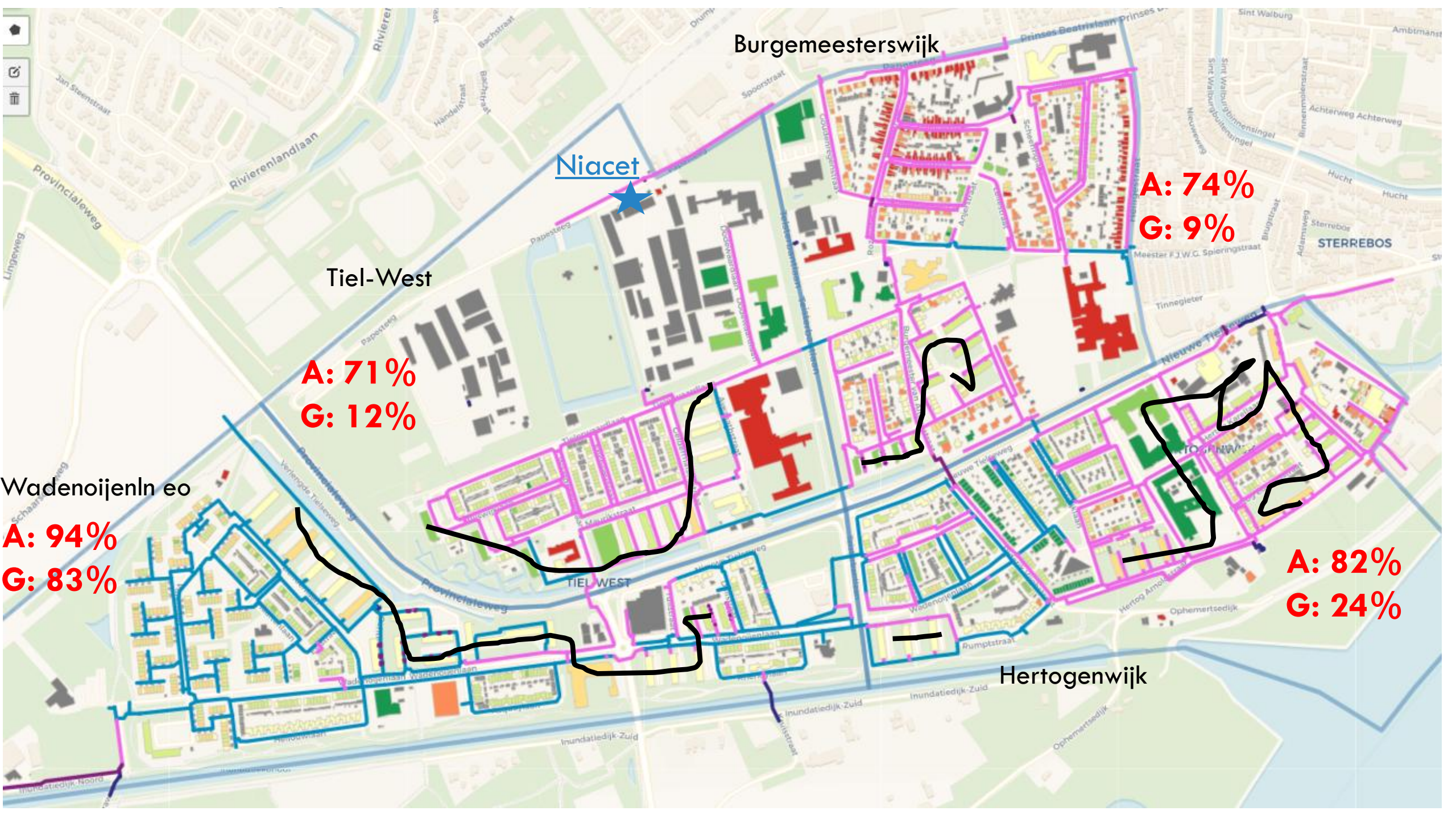

In het proces hebben we tijd en ruimte genomen om

- Elkaar te leren kennen en waarderen als stakeholder
- Ieders belangen op tafel te leggen en van daaruit tot een afwegingskader te komen
- Gezamenlijkheid te creëren
- Leuke werksessies te organiseren

En hebben we geleerd dat

- Het zoveel werk helemaal niet hoeft te zijn
- Snelheid en voldoende tijd in een sessie helpt om het proces ook efficiënt te maken
- Huiswerk (net als vroeger?) pas op het allerlaatste moment gedaan wordt ;-)

Burgemeesterswijk

Niacet

Tiel-West

A: 71%
G: 12%

WadenoijenIn eo

A: 94%
G: 83%

A: 82%
G: 24%

Hertogenwijk

FRUITSTAD ENERGIE REFLECTIE

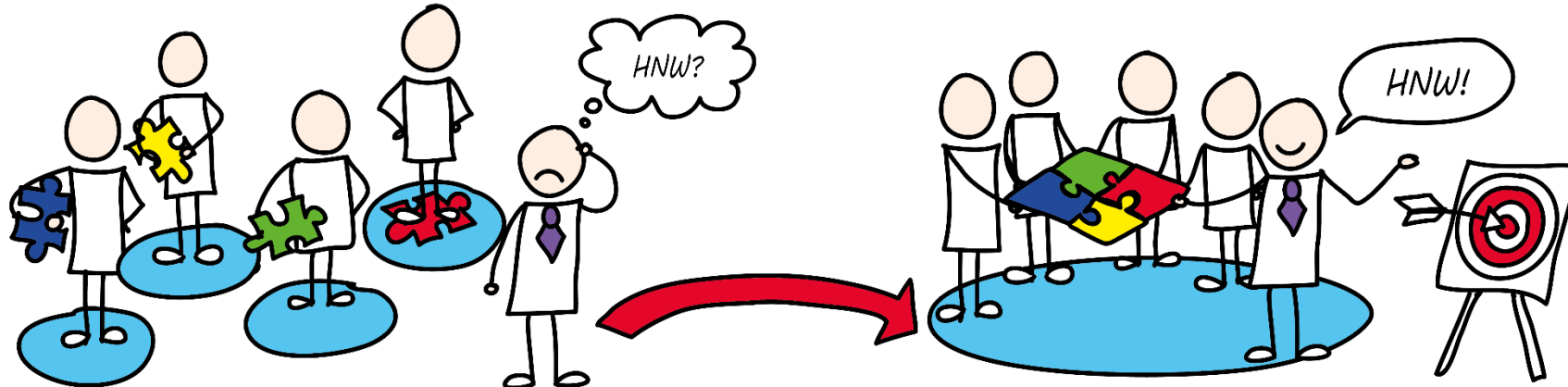
Gerrit Jan de Weerd,
Bestuurder **Stichting Duurzaam Rivierenland**

FRUITSTAD ENERGIE REFLECTIE

- Samenwerking met alle partijen:
 - Geeft voldoening
 - Leren van elkaar
 - Kennis delen
 - Ieders professionaliteit respecteren

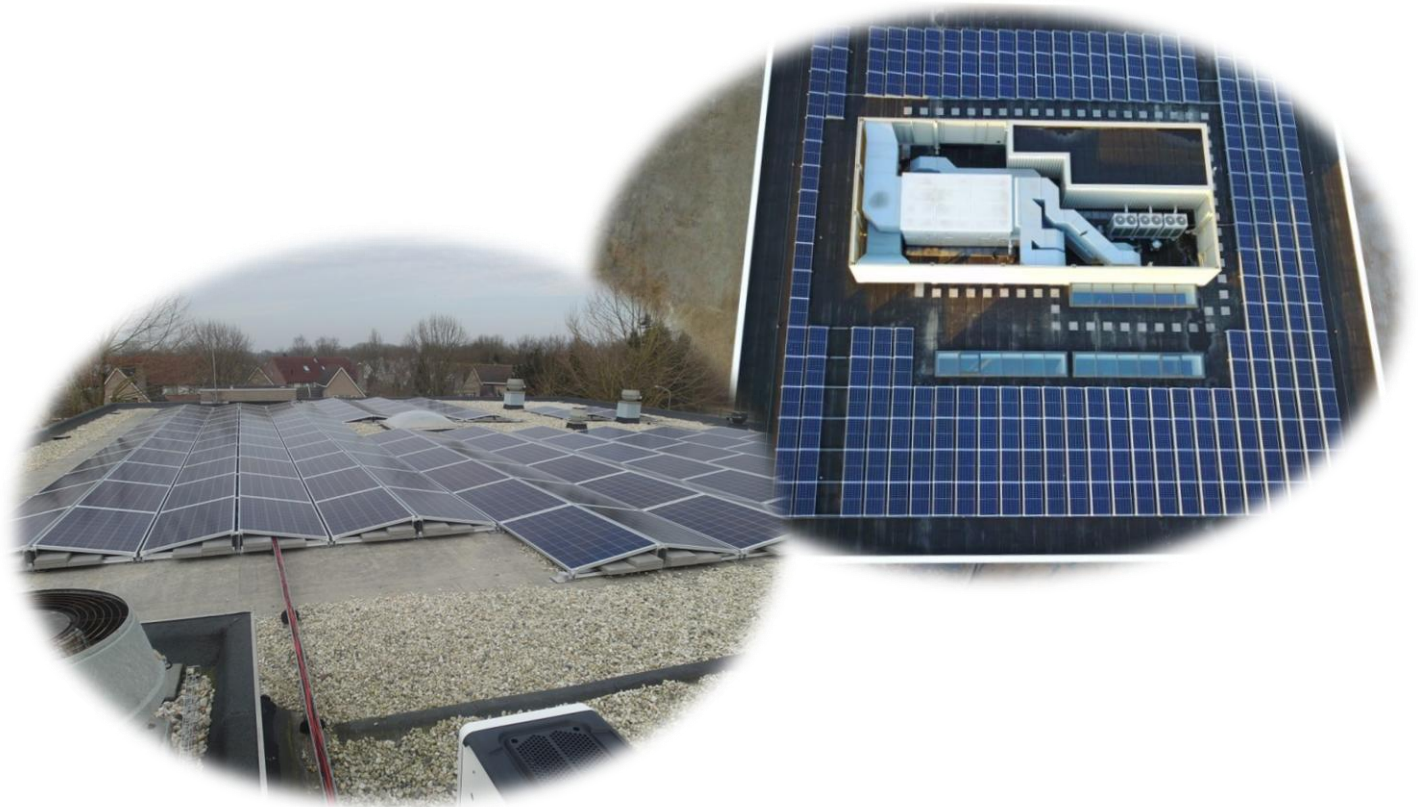
• Levert Resultaat!

FRUITSTAD ENERGIE ACTIVITEITEN

- Interesse creëren voor collectieve zonnedaken
 - Crowd funding
 - Leden Participatie
 - Lening Zonnepanelen
- Energie & inkoop advies
- Deskundigheid bijdragen:
 - Technische oplossingen
 - Bewonersparticipatie
 - Energie coaches support
- Positioneren als:
 - Onafhankelijk
 - Deskundig
 - Objectief

REFLECTIE VANUIT CULEMBORG

Culemborg

Jan de Rooij
Beleidsadviseur duurzaamheid

A hand holding a small globe with a plant growing on it, symbolizing environmental care.

TOT SLOT DILEMMA'S, VRAGEN EN OPMERKINGEN